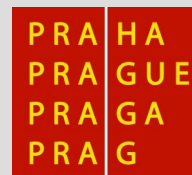

Y36PSI

Bezpečnost v počítačových sítích

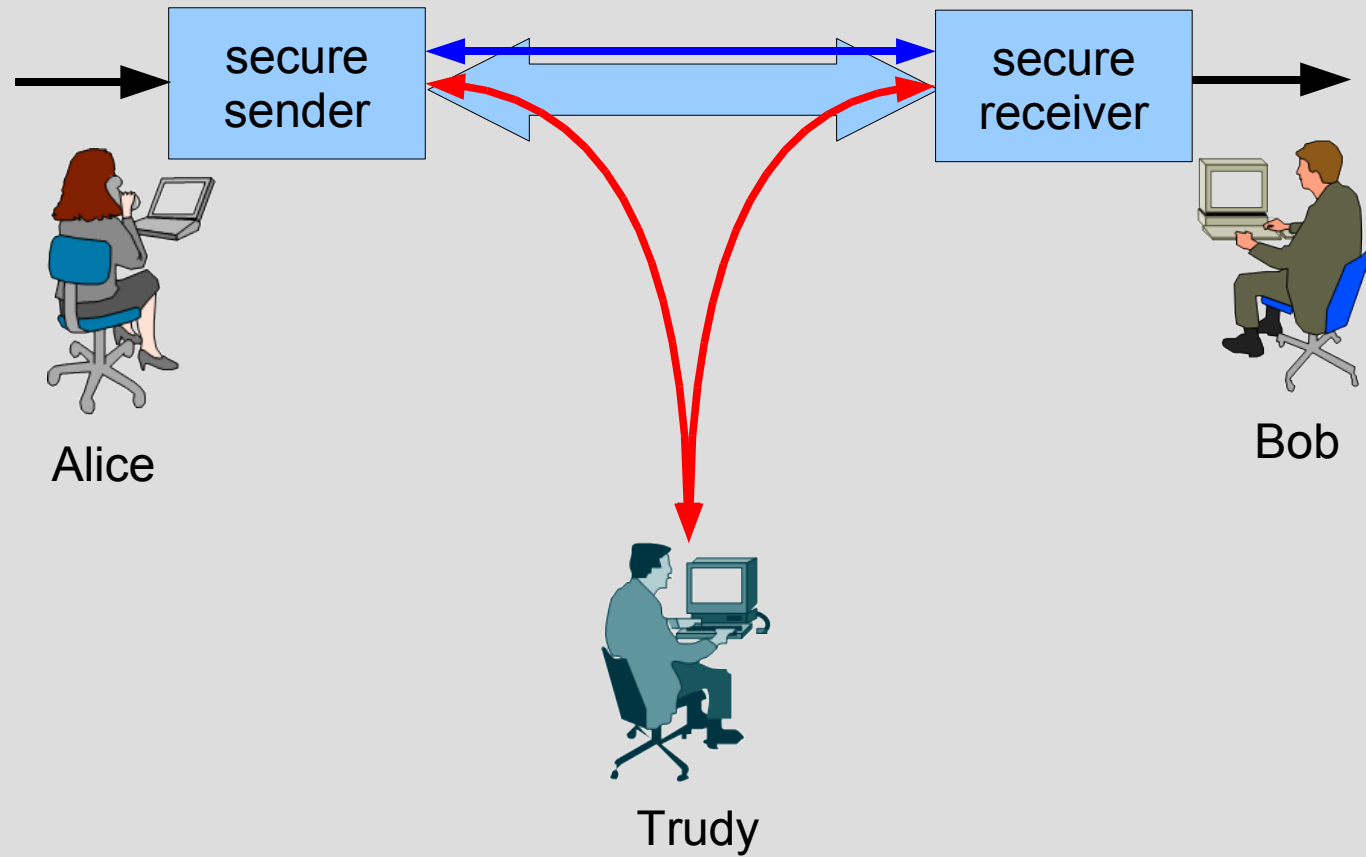
Osnova

- základní pojmy
- typy šifer
- autentizace
- integrita
- distribuce klíčů
- firewally
- typy útoků
- zabezpečení aplikací

Základní pojmy

- síťová bezpečnost
  - utajení přenášených dat
    - šifrování a dešifrování
  - autentizace
    - ověření totožnosti odesílatele a příjemce
  - integrita a nepopiratelnost
  - dostupnost a řízení přístupu
    - řízení přístupu ke zdrojům
    - zamezení zneužití zdrojů
    - znesnadnění DoS útoků
  - detekce útoků
  - reakce na útoky
    - Intruder Detection System

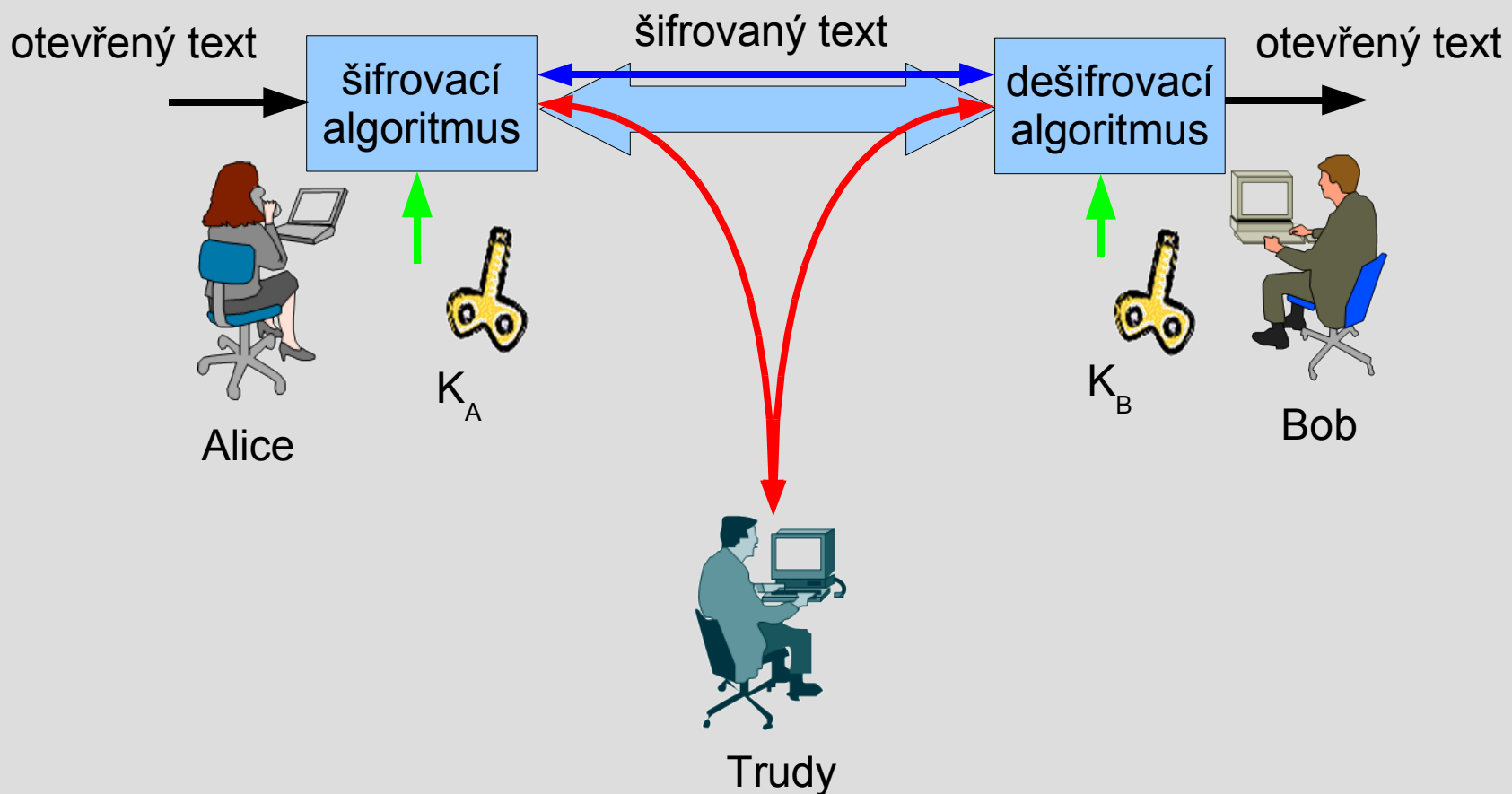
Komunikace

Principy kryptografie

- počátky v období Julia Caesara
- moderní techniky – cca 30 let
- šifrovací algoritmus umožňuje
  - odesílateli zašifrovat otevřený text na text šifrovaný
  - příjemci dešifrovat šifrovaný text na text otevřený
- klíč K_A K_B
  - sdílené tajemství využívané šifrovacím algoritmem
  - stejné klíče
    - symetrické šifrování
  - různé klíče
    - asymetrické šifrování, šifrování s veřejným klíčem
- m ... otevřený text
- $c = K_A(m)$ ... šifrovaný text
- $K_B(K_A(m)) = m$ ... otevřený (dešifrovaný) text

Principy kryptografie II

Symetrické šifry

- substituce, transpozice
- Caesarova šifra
  - substituce
    - abcdefghijklmnop...
    - defghijklmnopqrs...
    - klíč $K=3$ ahoj dkrm
    - 25 klíčů
- monoalfabetické šifry
  - náhrada jednoho písmena abecedy jiným písmenem
  - $26!$ klíčů (cca 10^{26})
  - statistický útok
- polyalfabetické šifry
  - náhrada jednoho písmena abecedy různými písmeny
  - více monoalfabetických šifer určených pozicí
    - abcdefghijklmnop...
    - defghijklmnopqrs...
    - rstuvwxyzabcdefghijklmnop...
    - klíč $K_1=3$ $K_2=16$ vzor: C_1, C_2, C_2, C_1 ahoj dyfm

Symetrické šifry II

- transpozice

3	4	1	5	2
A	H	O	J	A
L	I	C	E	Z
D	R	A	V	I
T	E	B	O	B

AHOJALICEZDRAVITEBOB

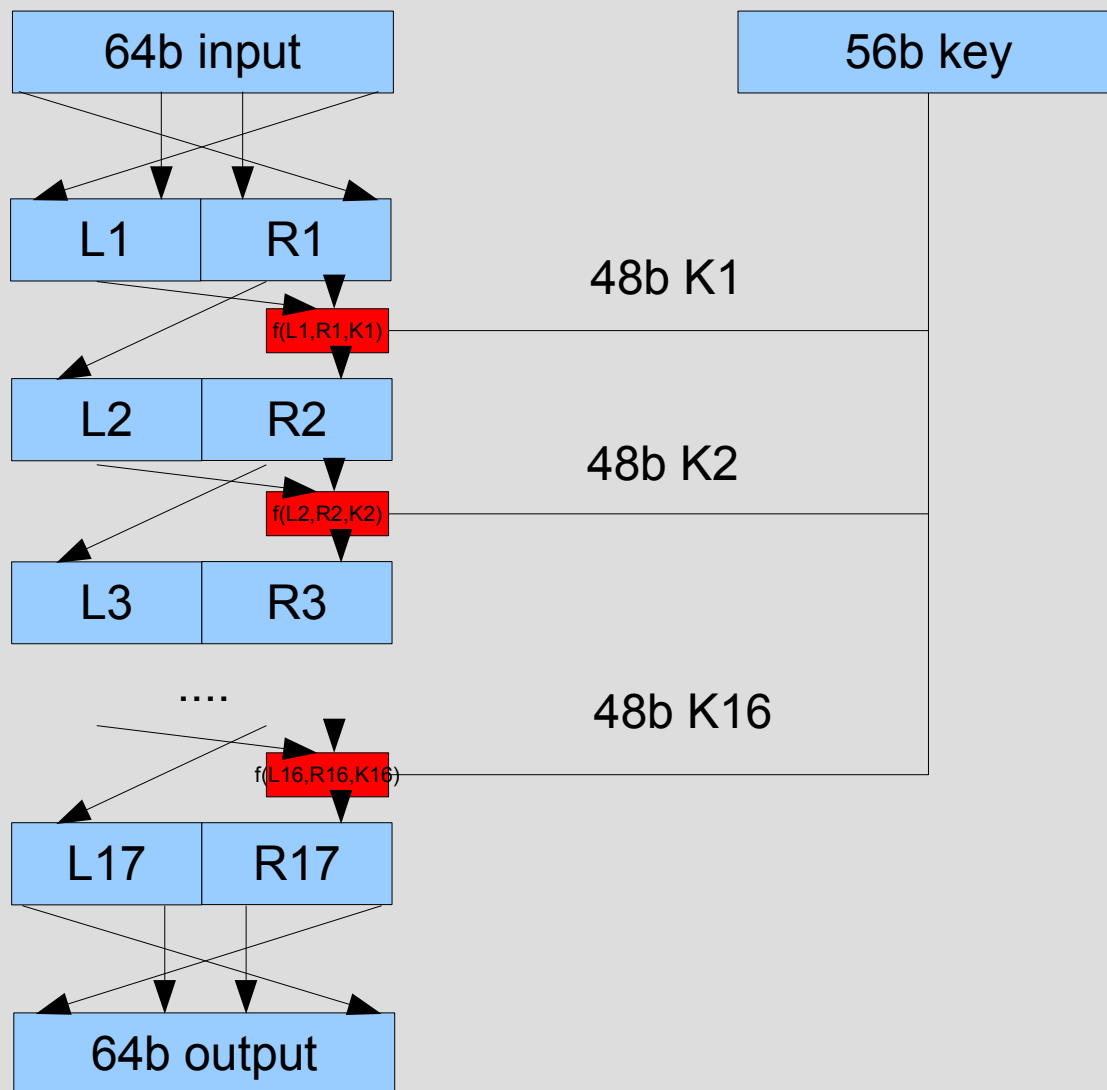
OAAHJCZLIEAIDRVBTEBO

Data Encryption Standard

- DES, publikován 1977
- 56b symetrický klíč (+8b parita)
- původní návrh 112b klíč, IBM Lucifer
- několikrát obnovený standard
- v současnosti slabá šifra
  - 1997 ... 4 měsíce
  - 2/1998 ... 41 dní
  - 7/1998 ... 56 hodin
  - 1/1999 ... 22h 15m
  - prodloužení klíče
  - Triple DES
  - 2001 přijat standard AES (Advanced Encryption Standard)
    - 128b bloky; 128, 192, 256b klíče

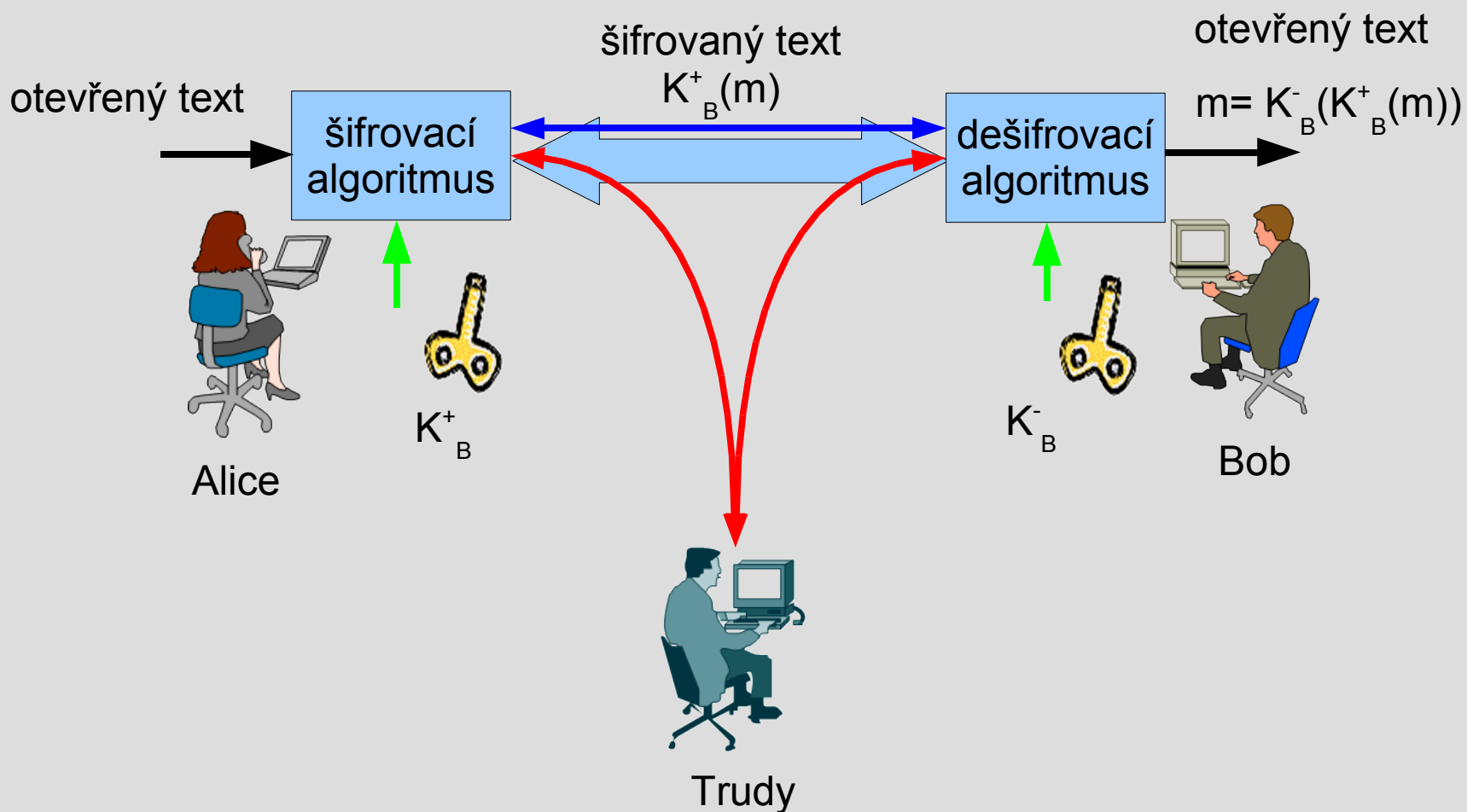
DES

Asymetrické šifry

- řešení problému předání sdíleného klíče
- množství klíčů při komunikaci různých subjektů
- privátní klíč K_B^-
  - k dispozici pouze Bobovi
- veřejný klíč K_B^+
  - veřejně k dispozici
  - je složité je vzájemně odvodit
- $c_1 = K_B^+(m)$, nebo $c_2 = K_B^-(m)$
- $K_B^-(K_B^+(m)) = K_B^+(K_B^-(m)) = m$

Asymetrické šifry

RSA

- Ron Rivest, Adi Shamir, Leonard Adleman
- výběr (vytváření) klíčů
  - dvě prvočísla p, q (cca 1024b, 768b)
  - $n=pq$; $z=(p-1)(q-1)$
  - e ($e < n$, nesoudělné se z)
  - d ($e \cdot d \bmod z = 1$)
  - $K_B^+ = (e, n)$; $K_B^- = (d, n)$
- algoritmus pro šifrování a dešifrování
  - šifrování – $c = m^e \bmod n$
  - dešifrování – $m = c^d \bmod n$

RSA - příklad

- $p=11$; $q=13$
- $n=143$; $z=120$
- $e=17$ (<143 , nesoudělné s 120)
- $d=113$ ($((17*101-1)/120=16)$)
- $K_B^+ = (17, 143)$
- $K_B^- = (113, 143)$

a	97	15
h	104	91
o	111	89
j	106	6

šifrování: $c = m^e \pmod n$

97	5958260438588051333281183456765537	15
104	19479004955562800041143429584912384	91
111	58950927085808534612621863737327471	89
106	26927727857668114717879465805479936	6

dešifrování: $m = c^d \pmod n$

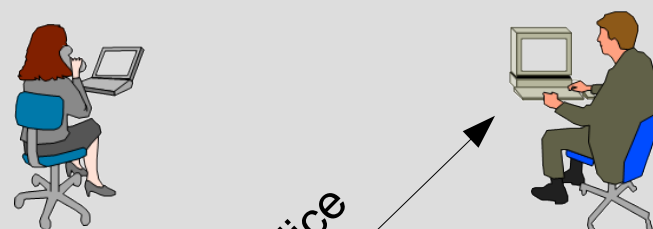
15	7912473587054162145177528994231061743778010900350190448846387999370221107500824737250596867775553899804208413115702569484710693359375	97
91	235330020306433888581424803782979895833988112645915012928091461931015209041921281141423188605893790789892256195891639038011777159440723864866389202730650215311698134079596531469164024580497081700375937796851962658130610971	104
89	19101644179342991163077317940645270940278040079903283744458805689067655926701304966817426090261522381889164892394209611370166934888400335479246590897170500695447734901931142180766471642556505023248705616315309920133297369	111
6	8532794636488733058832740489676687102871474765106158220600648717419444560622670122582016	106

Autentizace

- poskytnutí informace o identitě jednoho subjektu subjektu druhému
- provádí se před použitím dalších protokolů
- často se provádí oboustranně

Autentizační protokoly 1.0

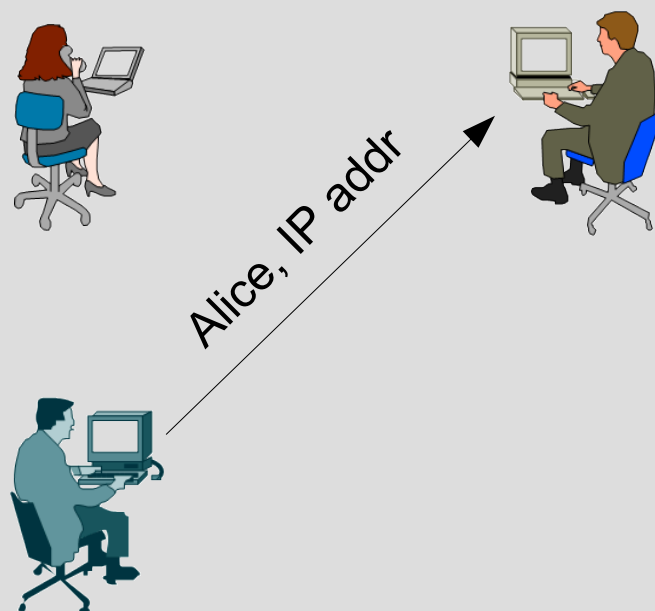
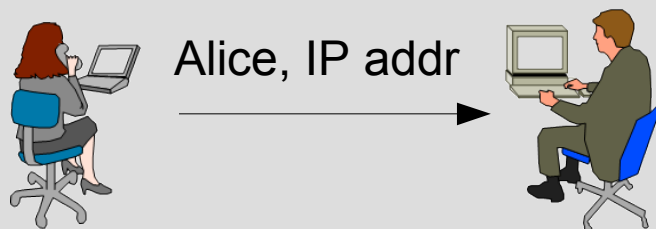
- Alice se pouze představí
- velmi nedostatečný

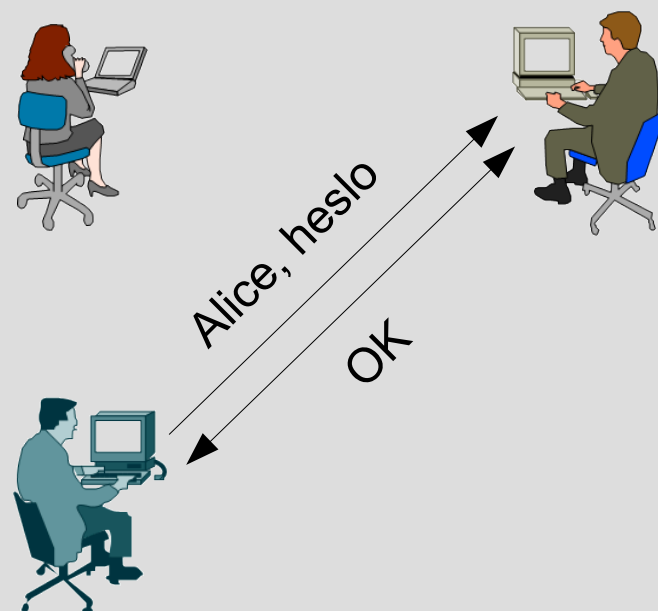
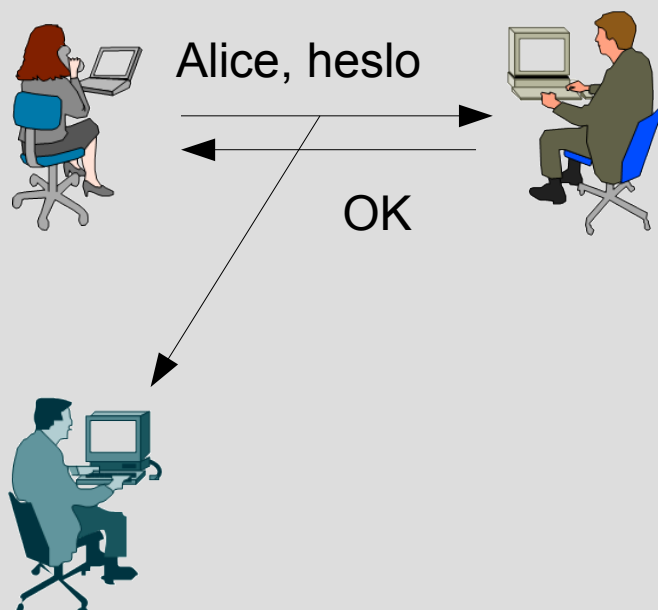
Autentizační protokoly 2.0

- Alice se představí a použije velmi známou IP adresu (rlogin)
- možnost podvržení adresy

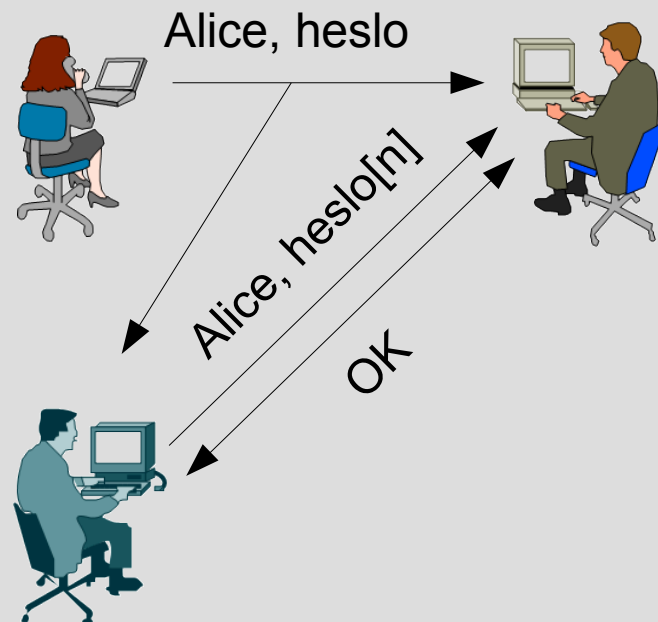
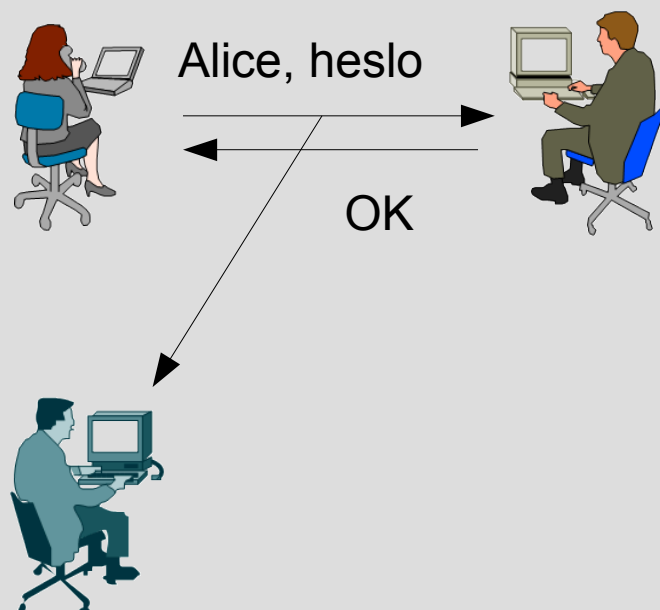
Autentizační protokoly 3.0, 3.1

- Alice použije heslo (telnet, ftp)
- možnost odposlechnutí hesla, zašifrování hesla je nedostatečné

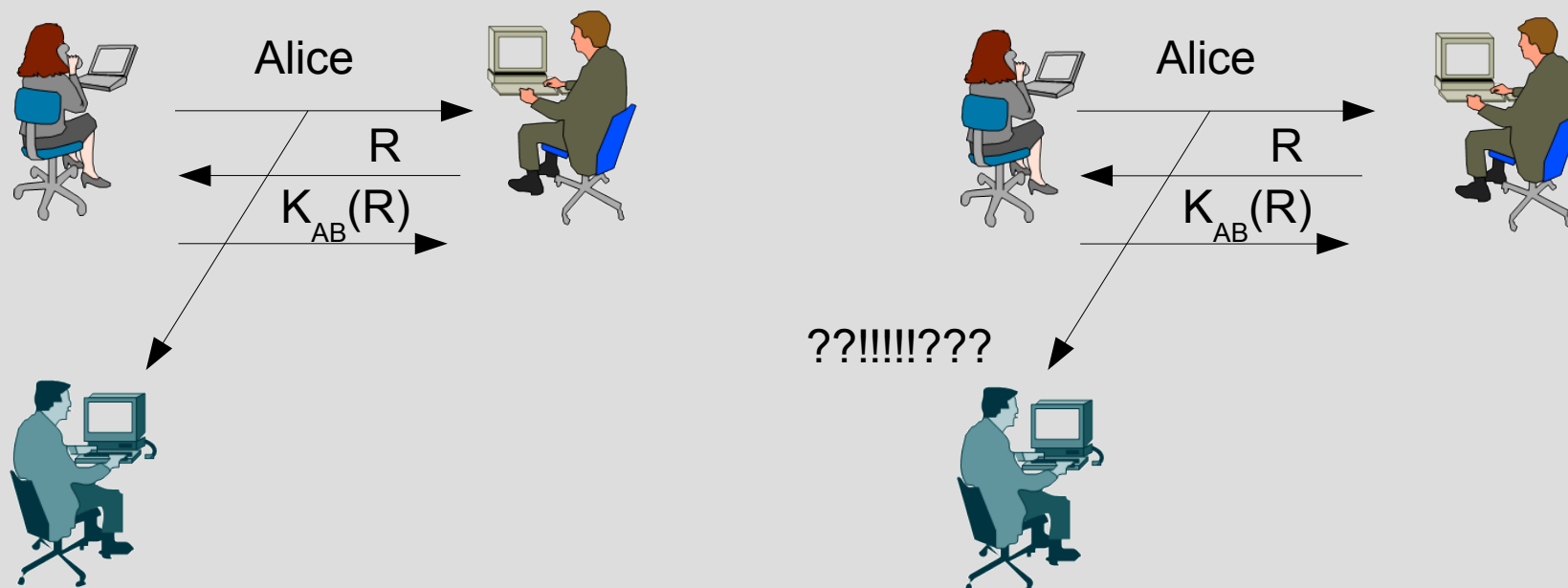
Autentizační protokoly 4.0

- Alice použije pokaždé jiné heslo (S/KEY)
- problém generování hesel, race útok

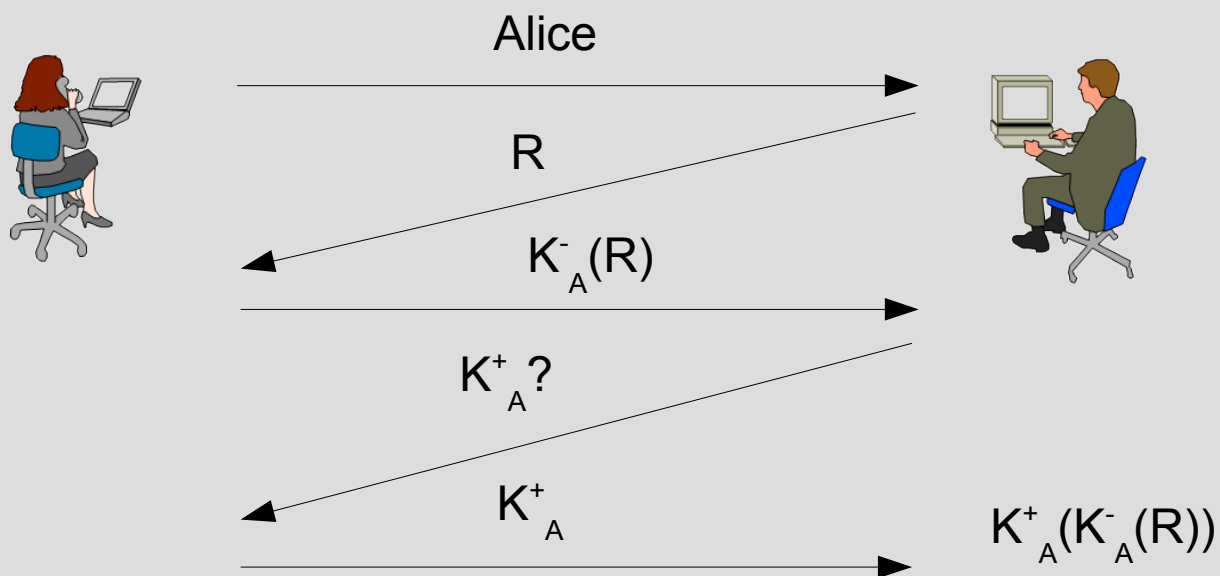
Autentizační protokol 4.1

- Alice použije heslo pro zašifrování výzvy
- bezpečné, problém s předáním klíčů

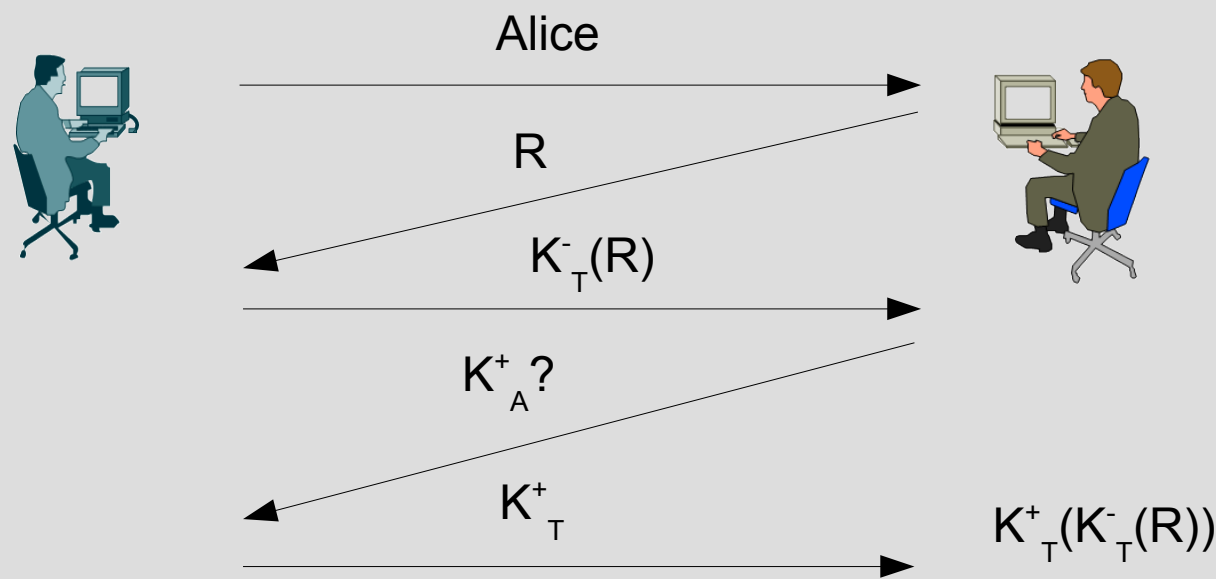
Autentizační protokoly 5.0

- využití asymetrické šifry

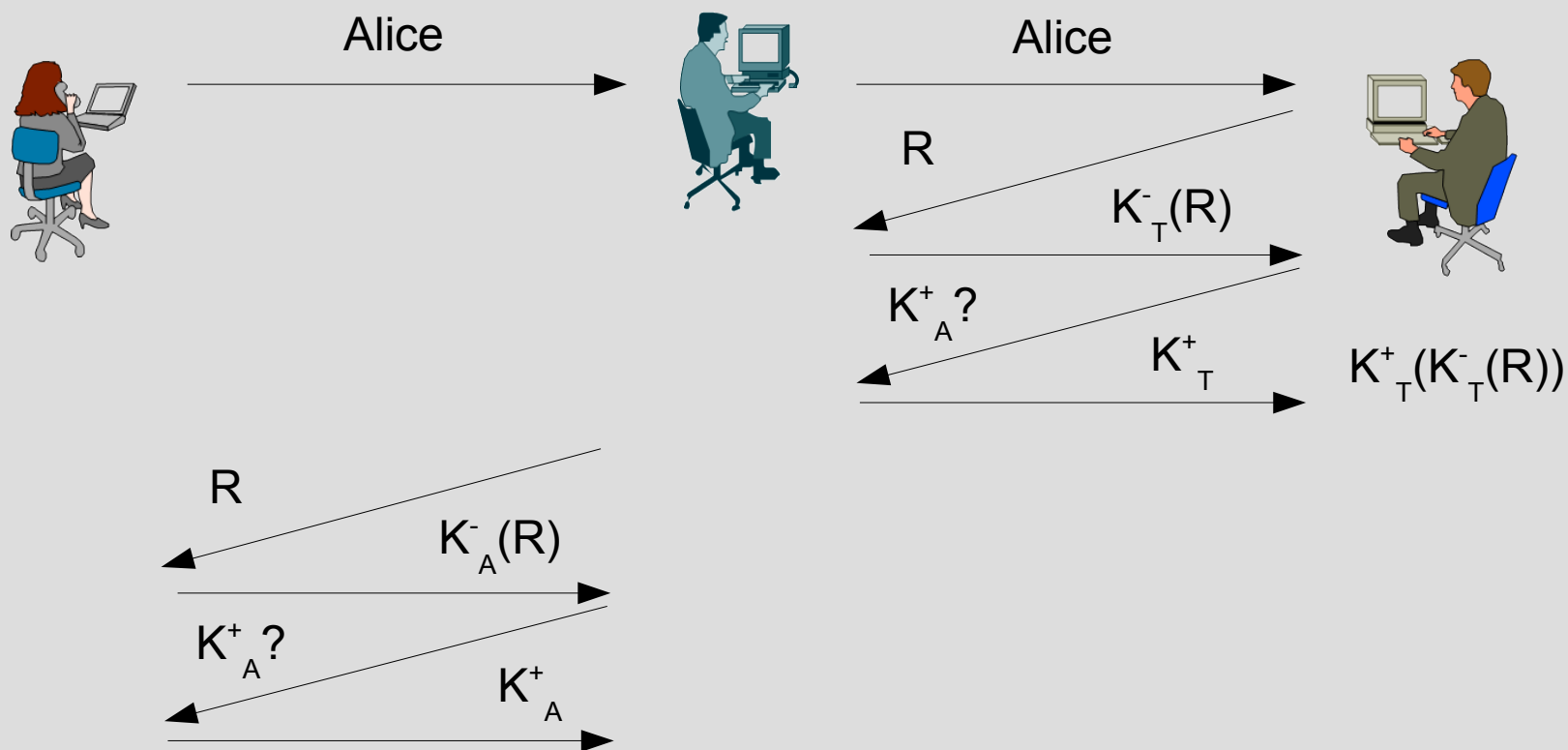
Autentizační protokoly 5.0

- chyba při získání veřejného klíče
- možnost zjistit, že Alice nekomunikovala

Autentizační protokoly 5.0

- chyba při získání veřejného klíče
- nemožnost zjistit, že Alice nekomunikovala

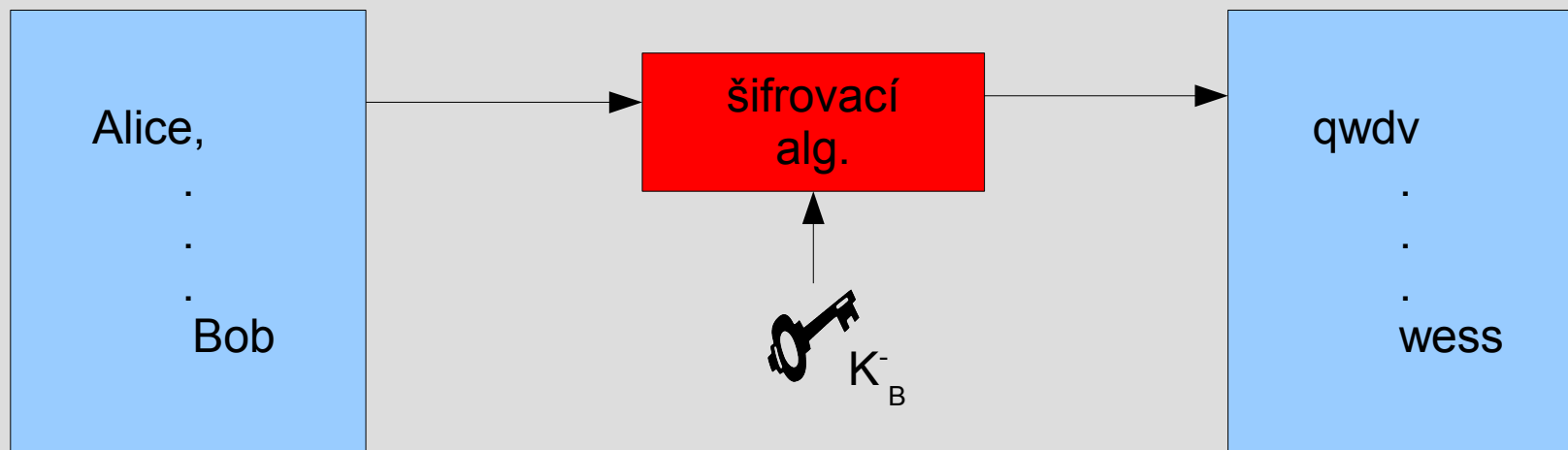
Autentizační protokoly 5.0

- nutnost bezpečného předání veřejného klíče
- osobní předání
- obecné zveřejnění
- důvěryhodný prostředník
  - certifikační autorita
  - digitální podpis

- asymetrická šifra je výpočetně složitější ($x \oplus x^{\wedge}$)
  - předání dočasného klíče pro symetrickou šifru

Integrita, digitální podpis

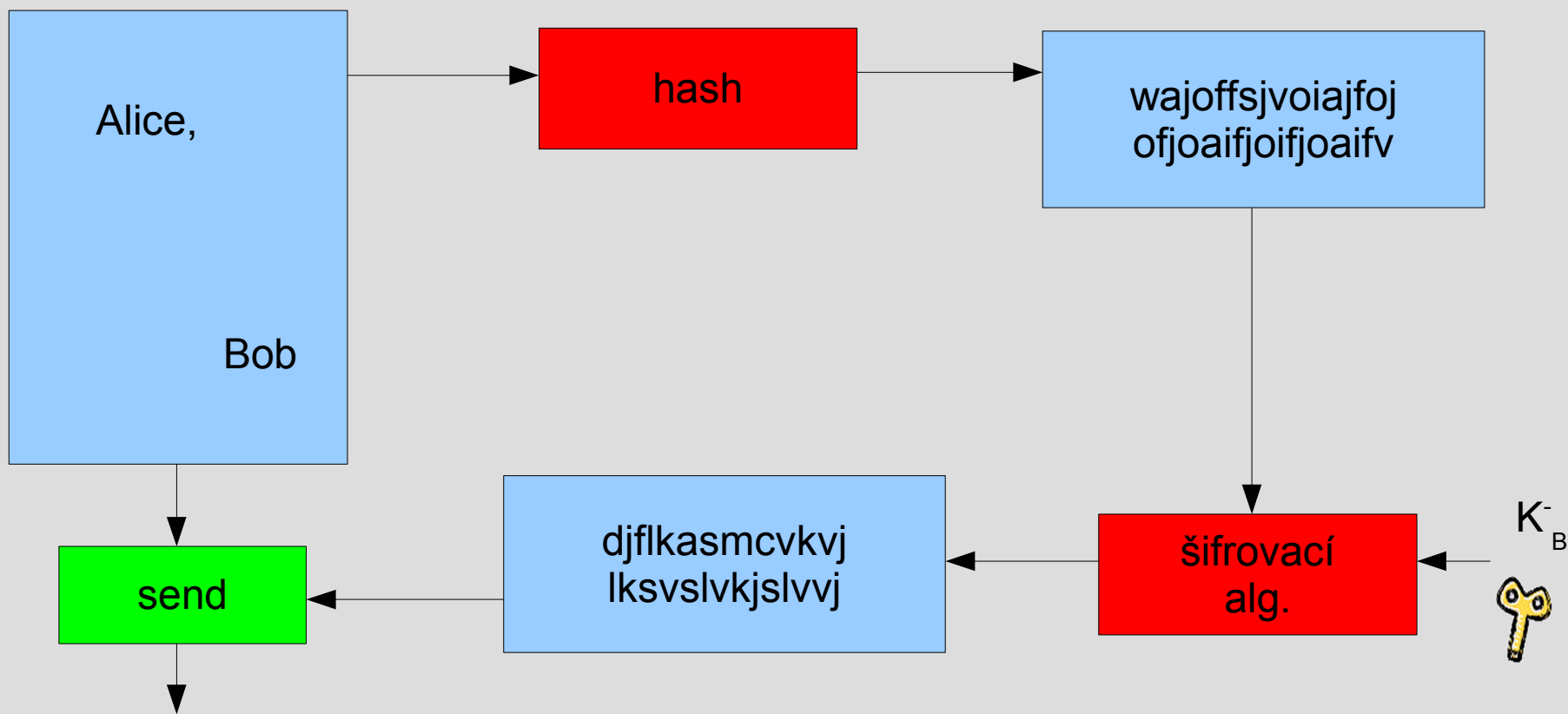
- integrita
  - zaručení, že dokument nebyl změněn
- nepopiratelnost
  - podpis zodpovědného subjektu
- doručenka
- využití asymetrického šifrování
  - podpis soukromým klíčem
  - ověření veřejným klíčem

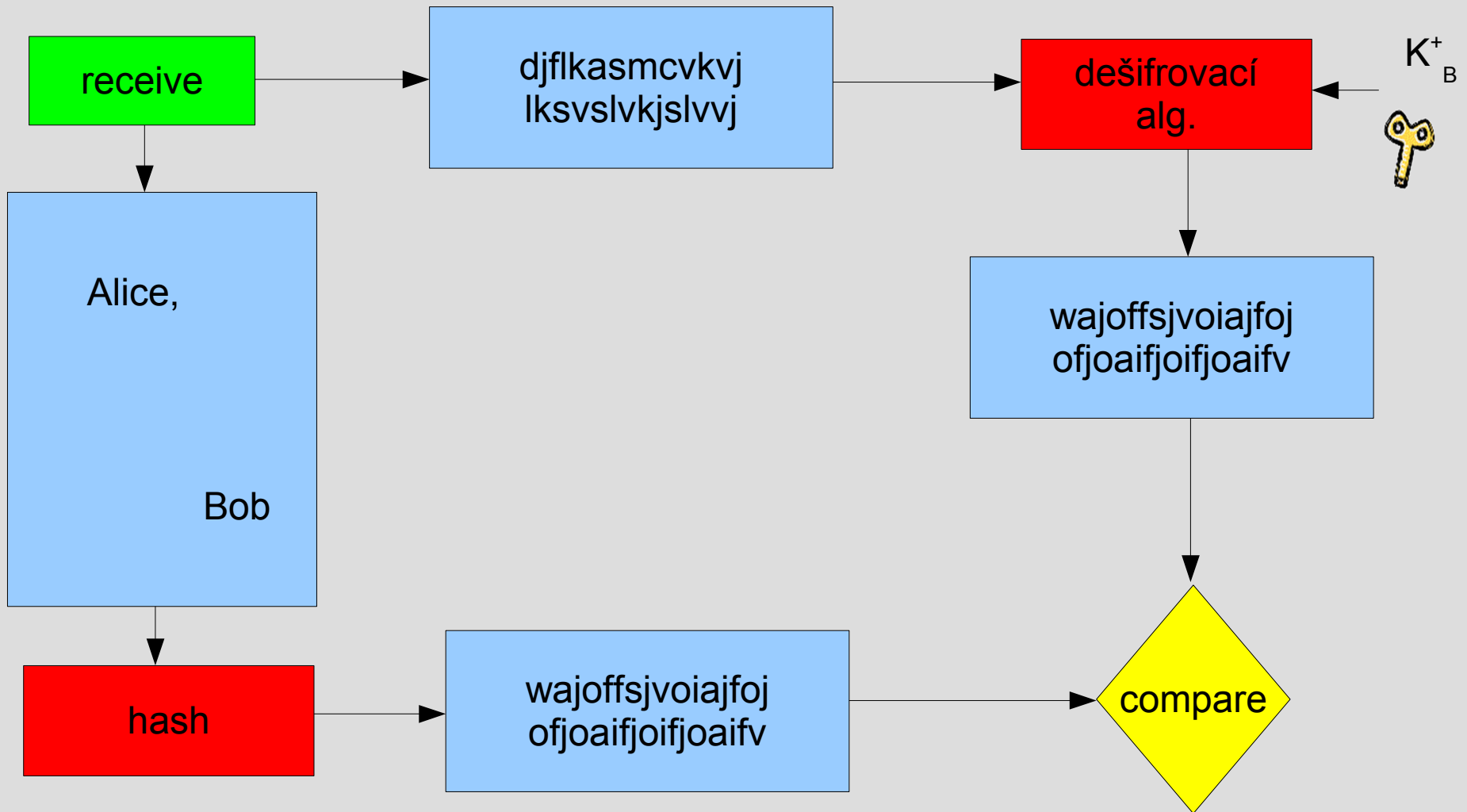
Podpis

- šifrujeme celý dopis - zbytečně náročné
- použití otisku
  - vytvoření otisku
  - zašifrování otisku
  - dešifrování otisku
  - vytvoření a porovnání otisku
  - využití hashovacích funkcí
  - problém kolizí (řízených)

Podpis

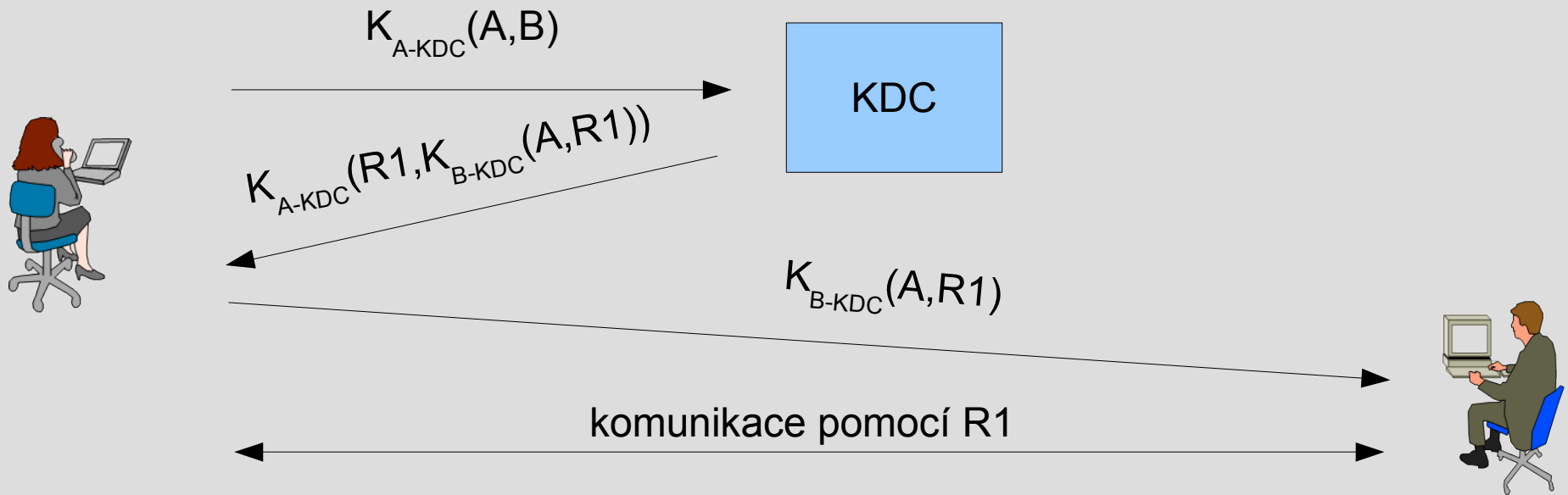
Podpis - ověření

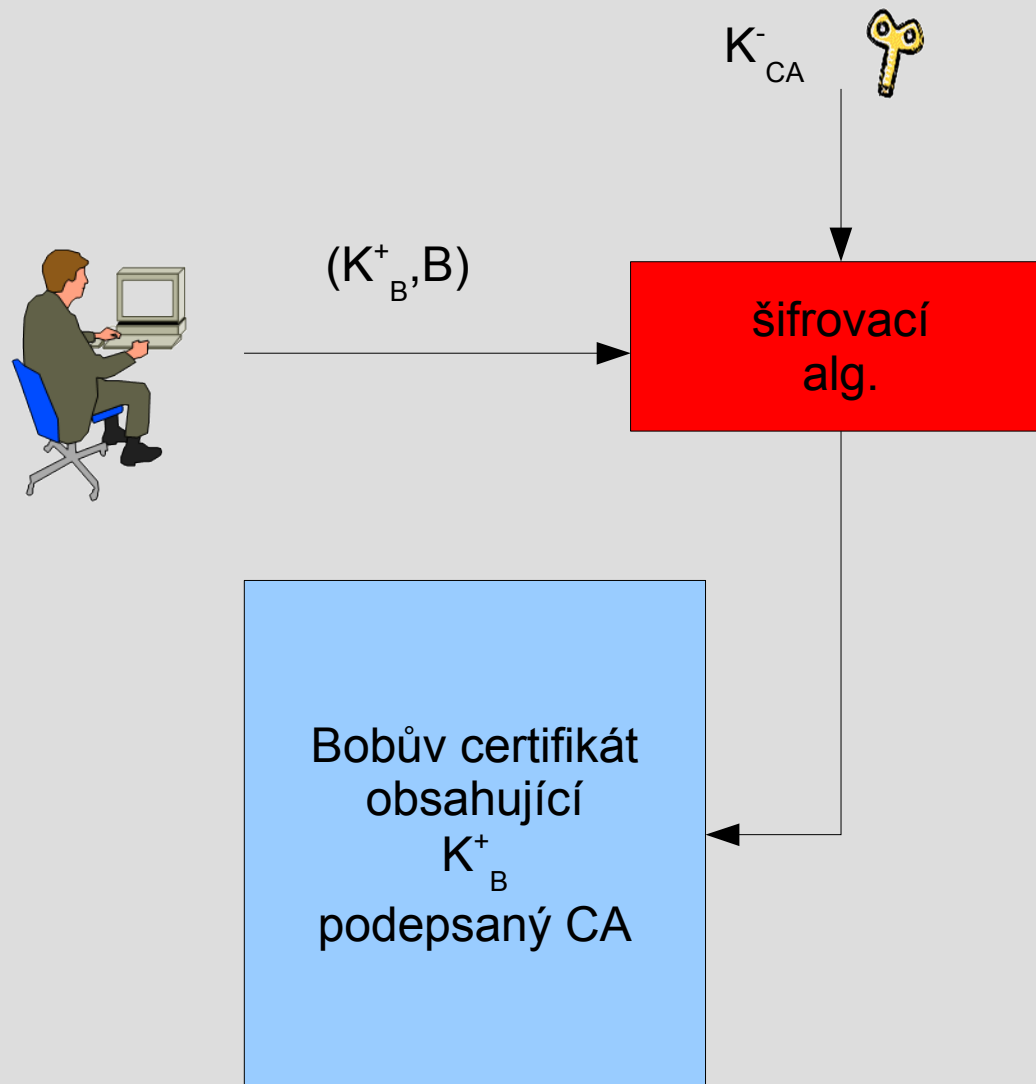
Distribuce klíčů

- symetrické i asymetrické řešení
- symetrické
  - KDS (Key Distribution Center)
  - Kerberos
  - každý uživatel má vlastní klíč
  - Kerberos přiděluje dočasné komunikační klíče
- asymetrické
  - CA (Certification Authority)
  - ověření uživatele
    - průkaz totožnosti, ...
    - vystavení certifikátu podepsaného CA
  - průkaznost CA
    - obecně známá
    - osobní kontakt
    - doporučená důvěryhodným prostředníkem

KDC

CA - vytvoření certifikátu

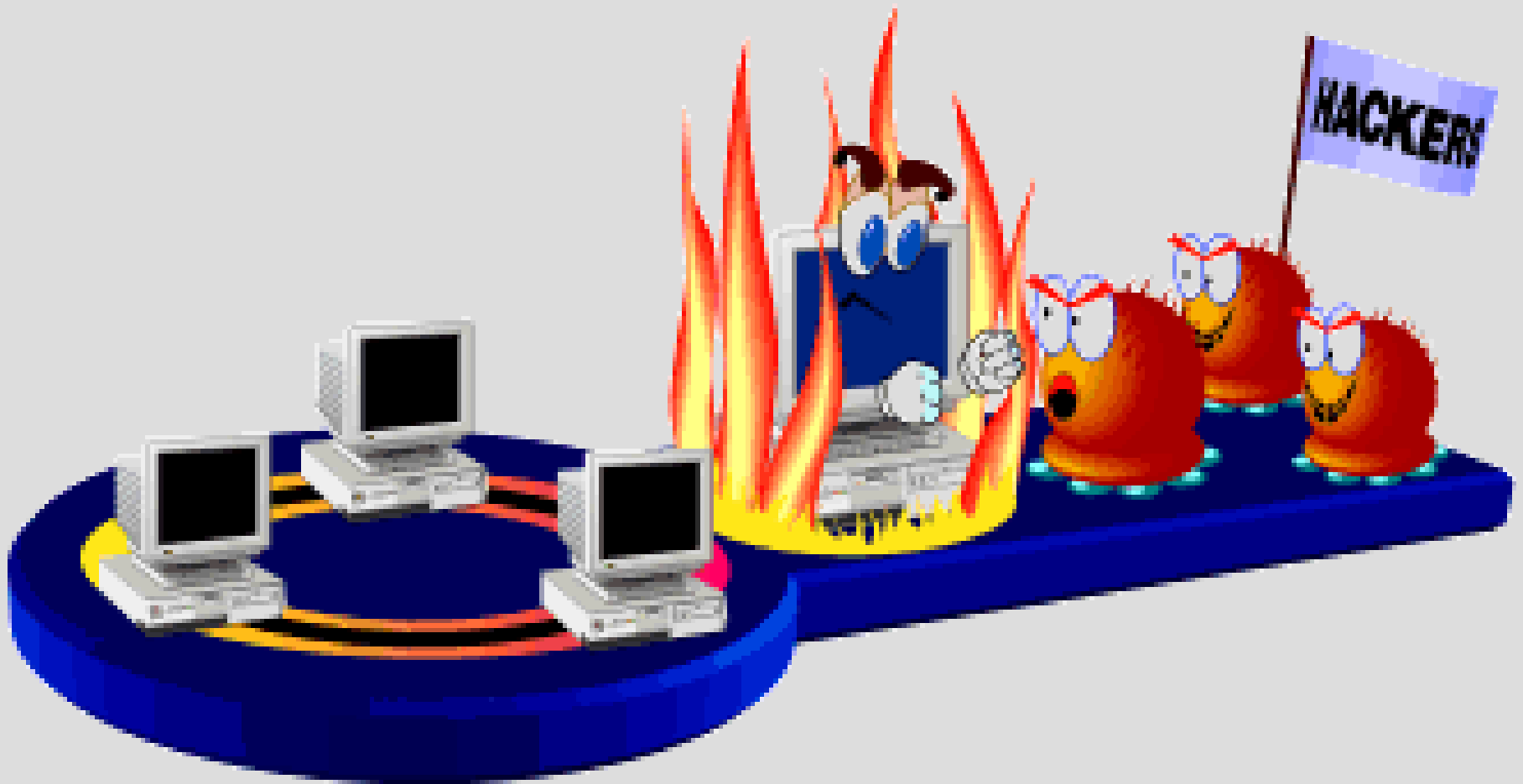

Řízení přístupu

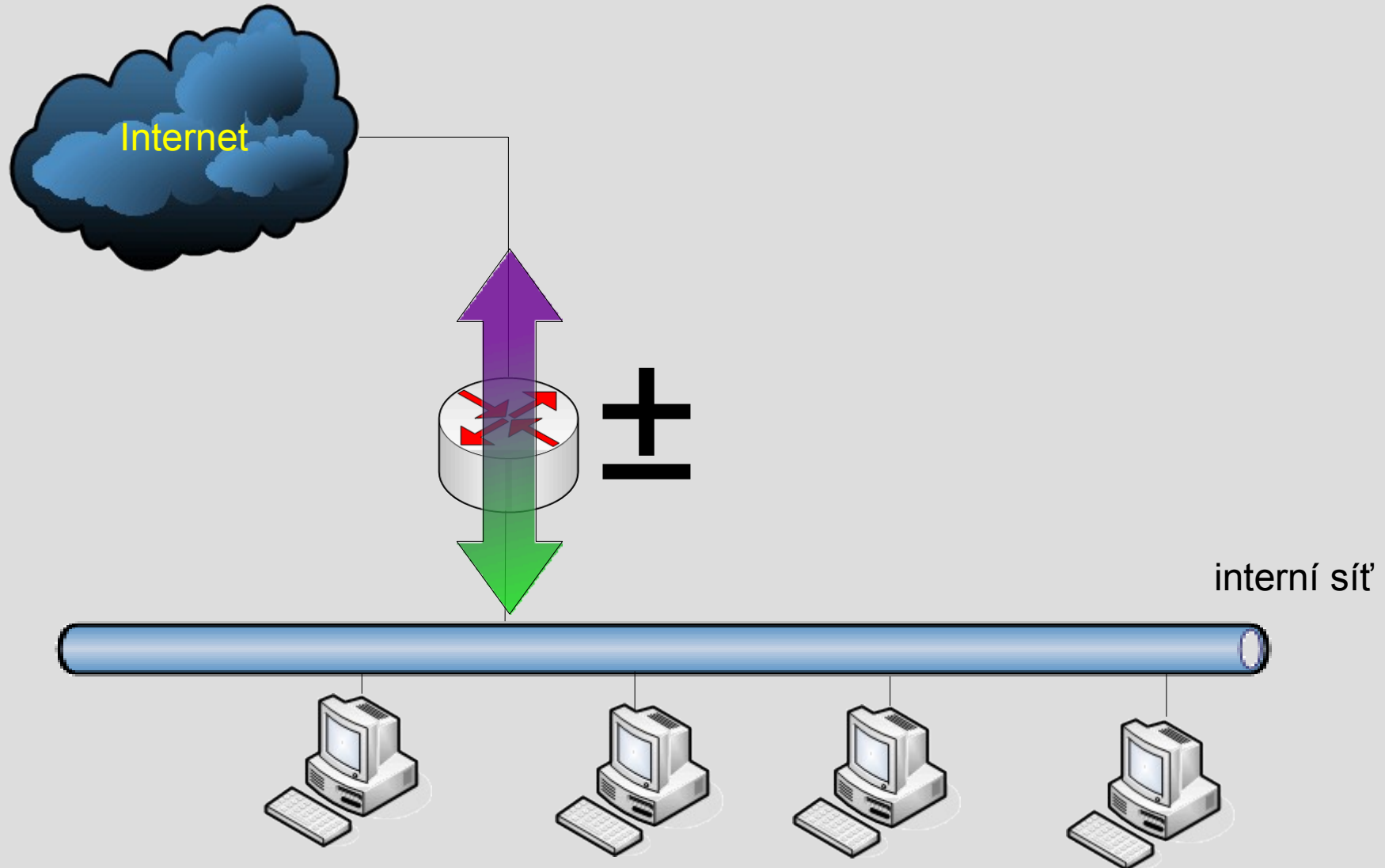
- zamezení útočníkům v přístupu k prostředkům
- ochrana ve vstupním bodě – firewall
- firewall
  - HW prostředky
  - SW prostředky
  - pravidla
  - politika
- vlastnosti
  - zahazování, akceptace a forwardování paketů
  - logování
- paketové filtry
  - rozhodují se jen podle obsahu paketu
- kontextové filtry
  - rozhodují se podle kontextu spojení
- aplikační brány
  - speciální aplikace (např. proxy)

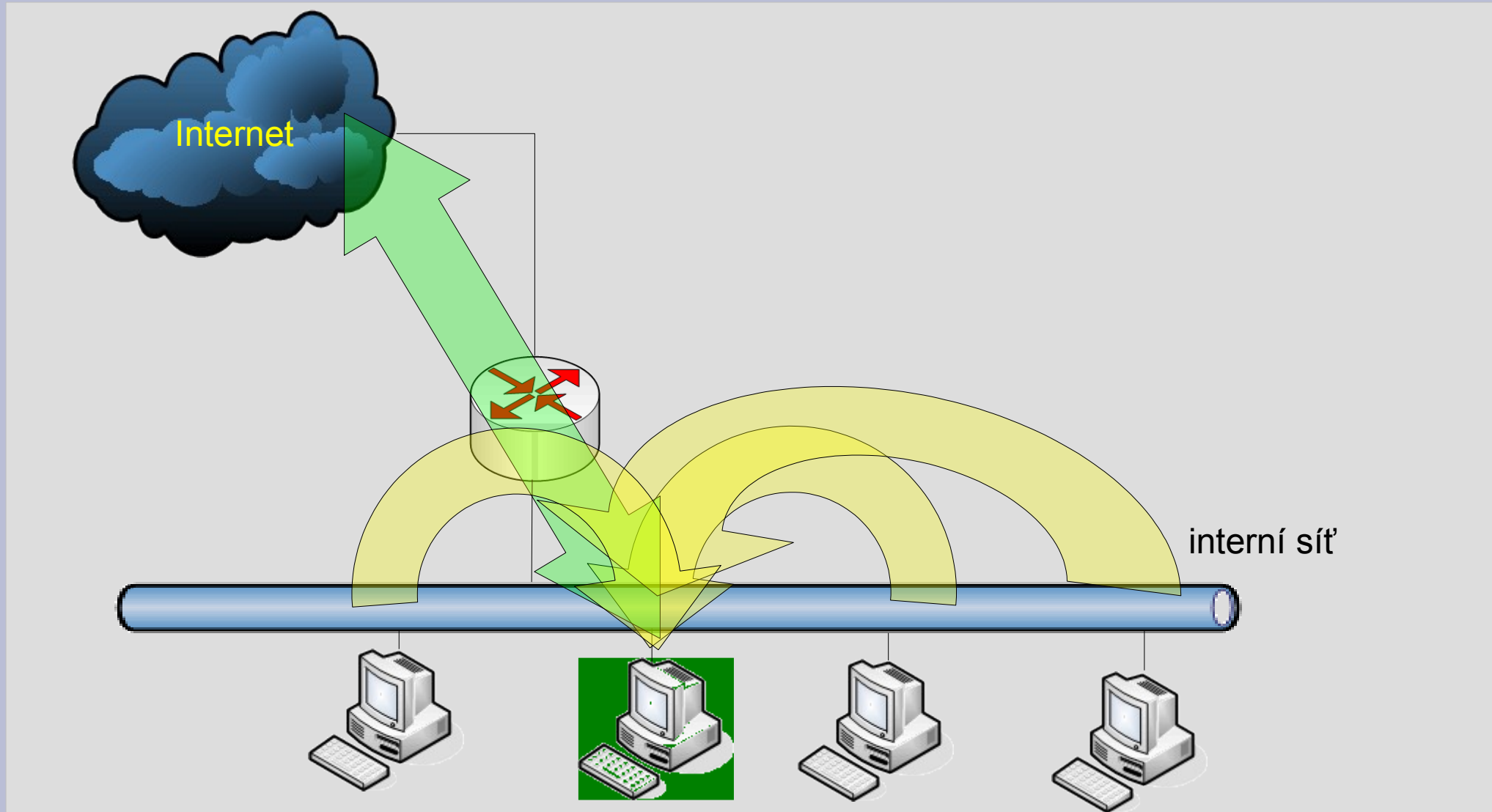
Fajrvol

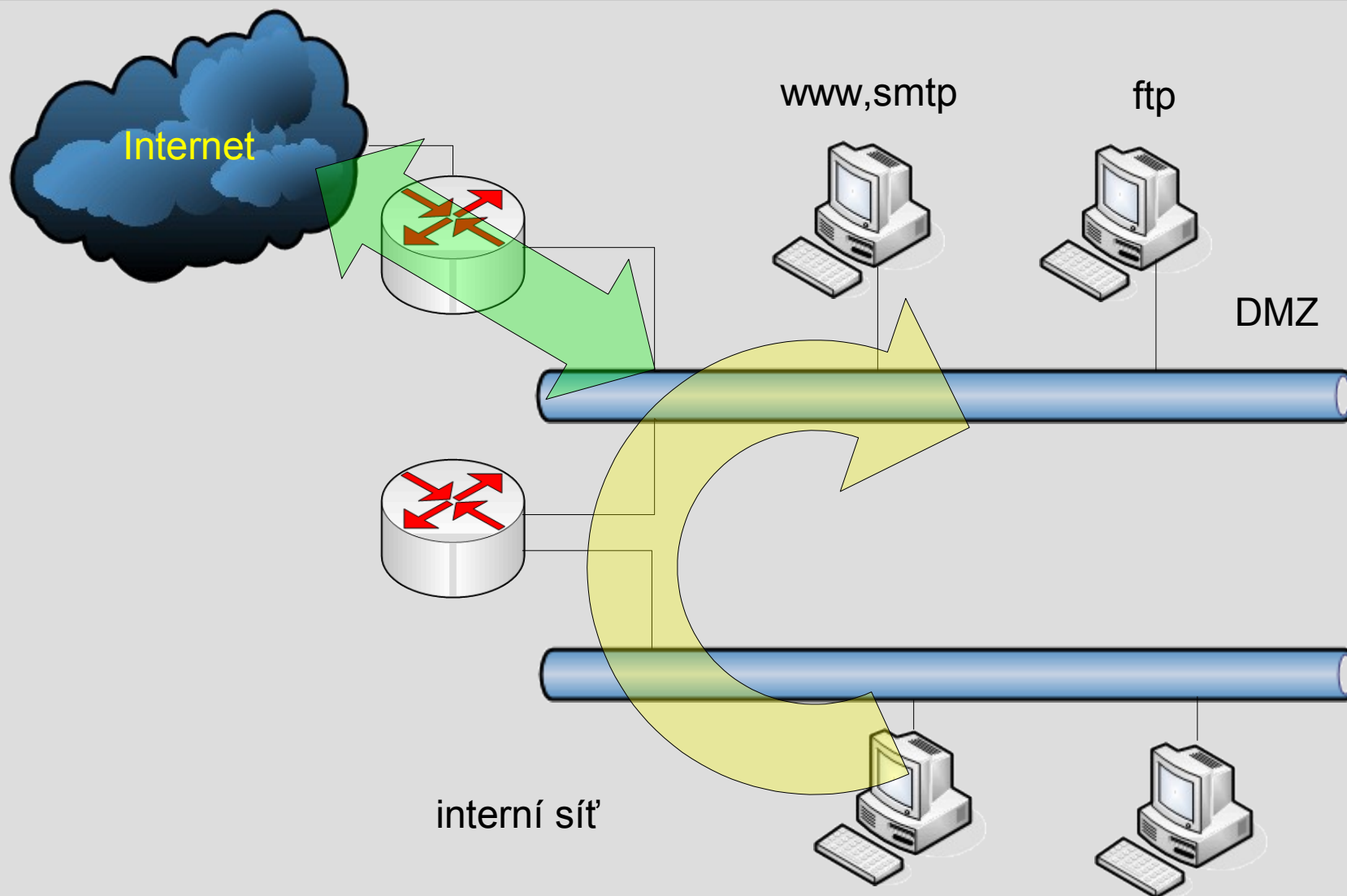
Filtr

Filtr a proxy

Filtry, proxy, DMZ

Typy útoků I

- mapování (mapping)
  - první fáze útoku, sběr informací, ping, portscanner
  - dobrý předpoklad pro DDoS
- odposlouchávání (sniffing)
  - možnost zjištění hesel
  - fyzický přístup k síti
    - zneužití směrování (přepínače i směrovače)
- podvrhnutí (spoofing)
  - podvrhnutí zdrojové adresy
  - poměrně jednoduše lze omezit na fw
- DoS(Denial-of-Service)
  - omezení dostupnosti služby pro legitimní uživatele
  - využívá chyby, nebo přetížení
    - SYN flooding attack – podvržený SYN paket, alokace zdrojů
    - smurf attack – podvržené ping pakety, zahlcení odpověďmi
    - dlouhý ping – využívá chybu v TCP/IP zásobníku

Typy útoků II

- DDoS (Distributed DoS)
  - velmi nebezpečná varianta DoS útoku
  - téměř bez možnosti obrany
- únos spojení (hijacking)
  - možnost ukradení navázaného spojení
  - šifrování tento problém řeší

Zabezpečení aplikací

- na více vrstvách
- aplikační vrstva
  - zabezpečení souboru např. PGP
- transportní vrstva
  - SSL Secure Socket Layer
  - zabezpečení spoje
- síťová vrstva
  - IPsec
  - zabezpečení mezi dvěma uzly
- linková vrstva
  - šifrování modemů, IEEE 802.11
  - zabezpečení linky
- šifrování může být na libovolné vrstvě, nižší vrstvy šifrují i hlavičky vyšších vrstev

co dál?
SSL, IPsec
pravidla pro firewally
bezpečnostní politiky
IDS
co po útoku
....
zase někdy jindy?